

ביצד צולין פרק שביעי פסחים

פא.

עין משפט ג'ר מצוה

ס' א מ"י פ"ה מהל'
משכב ומושב הלכה
ט'
ס' ב מ"י פ"ו מהל'
ק"פ הלכה ג'
ס' ג מ"י פ"ג מהל'
מוקמי כפרה הלכה
ה'

רבינו הגנאל

בשני שלה ואחר כך
ראתה, דהיי וזו אינה אוכלת
ופטורה מלעשות פסח
שני, ושני קסבר יב"י יוסי
התורה היתה בשעת
זריקה ובפסחה ומכאן
ולהבא מטמא כלומר
משעה שראתה היא
טמאה. איני ד"ר יוסי סבר
מכאן ולהבא מטמאה,
והתניא רבי יוסי אומר וז'
בעל שתי ראיות ששחטו
דוקו עליו בשביעי שלו,
וכן שומרת יום כנגד יום
ששחטו דוקו עליה בשני
שלה ואחר כך ראתה,
טמאין משכב ומושב
למפרע, ושני מאי
למפרע דקתי מדרבנן,
ודייקין מדרב"י אושעיא
זב שראה זב בשביעי
שלו סותר לא שפתי,
וכל מה שנגזר באותן
ששה ימים כולן טמאין.
רבי יוחנן אמר לא יסתור
אלא יומא, א"ר ש"א
ראה סמוך לשקיעת
החמה סתר היום כולו
ובחוקק טמא הוא מן
הבוקר כלומר כל מה
שנגזר היום כולו נטמאו.
ואקשינן לרי יוחנן מאי
דתיקן אי למפרע הוא
טמא יסתור הימים כולן
אי מכלא ולהבא אפילו
יומא לא יסתור, ושני כך
אמר רב יוחנן לא יסתור
ולא יומא אלא משעה
שגאה, ואמר לו רבי
אושעיא רבי יוסי קאי
כוותך, ש"מ דרבי
אושעיא סבר דהאי
דמטמא בוב בעל שתי
ראיות ובשומרת יום כנגד
יום למפרע מדרבנן, דאי
מאורייתא סתור מעליא
הוא מדאמרין ליה לרבי
יוחנן דאמר אינו סותר
ולא יומא רבי יוסי קאי
כוותך, והשתא דאוקמינא
לריי מכאן ולהבא היא
מטמאה [למח' בלבד]
למעוטי, וא"ר ש"א מינה
דבכהן הותרה לו טומאת
הההוה, ודיחין לא לעולם
בבעלים דפסח וקסבר אין
שוחטין וזורקין על טמא
שרץ, ואיצטרך קרא או
בדרך חזקה דשפתינן
מינה או בדרך חזקה
למעוטיה מטומאת
הההוה, ול"ר יוסי לא
משכחת לה זבה גמורה
אלא בשופעת דם בלא
הפסקת יום בין ליום, אי
נמי ביראה שני בין
השמשות כיצד, כגון
שראתה ערב שבת בין
השמשות מחזיקין ראיותה
לשני ימים בערב שבת
ובשבת, ועוד ראתה
בשבת בין השמשות
מחזיקין ראיותה בין
השמשות לשבת בליום
ראשון, הנה ראתה שלשה
ימים זה אחר זה הרי זו
זבה גמורה, בעי רב יוסף
כהן המרצה בתמיד
הותרה לו טומאת הההוה
לא אמר רבא קל
והומר ומה יחיד שלא
הותרה לו טומאה ידועה,
שהחזיק אהן נטמאה שני
הותרה לו לחזיק טומאה
אלא בנשיא אותן בטומאה

לאן משום דסבר דציין מרצה, תימה לרשב"א מנ"ל דילמא הא
דפטורין היינו משום דקצר דנשים בשני ראיות ואורי"י דזהדיא
מוכח לקמן סוף פרק האשה (דף ט"ז): דרבי יוסי קצר נשים בשני
חובה: **קסבר רבי יוסי מכאן ולהבא היא מטמאה**, פי' ואין
קצירא לן כרצונן דלמפרע מטמאה
וא"ת כי כ"ר נמי דטעמא דרבי יוסי
משום דקצר לין מרצה"א מאי פריך
לימא דס"ל כרצונן וי"ל שלא רצה
לעשות מחלוקת חדשה שלא מניינו
תנאים חלוקים בן אצל בלמפרע הוא
מטמא מניינו תנאים בשליה נדה
(דף ע"ב). אמתני' דטעמא יוס שלאחריו
ושימשה: **אי נמי בגון ראתה שני
ימים בין השמשות**, מדלא משני
ברואה זבילות משמע דספירת לילה
היא ספירה וכן פי' צוקטרס וקשה
לרבי"ז דתנן פ' שני דמגילה (דף כ"ג)
וכן שומרת יום כנגד יום לא תטבול
עד הנך החמה ומסיק בגמ' קמ"ל כיון
דבעי שימור שימור ציממא הוא וכן
בשליה נדה (דף ע"ב). אמר ושון
ברואה תוך י"א יום וטבולה לערב
ושמשה שמתמאים משכב ומושב וחיצין
קצרין משמע אפילו לא ראתה אח"כ
ומשום דבליה לא חשיב שימור י"א
דורא מה ספירת לילה לא היא ספירה
ומי"מ לא מצי לאוקמא ברואה זבילות
משום דכיון דקצר רבי יוסי מקצת
היום שספרה בשביעי הוי ככולו ה"ה
אם פסקה בחצי היום שיעלה לה
שימור סוף הנשאר לכך מוקי בשופעת
שלא היה סוף היום זבילה אי"נ
ברואה שני בין השמשות ולכא למימר
שיעלה לה ה"ה אמנע היום שימור ללא
אמר מקצת היום ככולו אלא או
תחלתו או סופו אצל אמנע לא וכן
אימא דהיא זבילה זביר צפ"ב (דף טו).
דקאמר רבי יוסי זבה גמורה היכי
משכחת לה כיון דחזיא פלגא דיומא
אידך פלגא סליק לה שימור"י ומשני
כגון דחזיא תלמא שני סמוך לשקיעת
החמה ללא הוי שומרת ציום דסליק לה
ממינא ותלמא יומי לאו דווקא דלחיה
שלישית לא חיישין שתהא סמוך
לשקיעת החמה מאחר שכבר ראתה
שני ימים סמוך לשקיעת החמה
ובשלישי תראה באיזו שעה שמהיה
זבילה וזבנה שמרחה קודם היום שלא יעלה לה שימור תחלת יום
ג' וא"ת והא אמרין צברק צנות רומים (דה דף ג'ג). דכחות יוס
שפסקא סופרתו למינן שבעה הא רבי יוסי נמי סבר הכא סוף היום
ככולו וי"ל דלא אמר סוף היום ככולו בתחלת חשבון אלא דוקא צוק
חשבון כי הכא כגון זב בשביעי או שומרת יום כנגד יום שאין לה למנות
יומא' וסוף חשבון מסוף חשבון אית לן למילף ולא מתחלת חשבון
ואשכחן חילוק צין תחלת חשבון לסוף חשבון צפ"ק דר"ה (דף ז')
דנדה עולה לה סוף היום בתחלתו ואין תחלת היום עולה לה בצופה
אע"ג דהתם הוי איפכא מסכנתו":

אמר רבא ק"ו ב' מקום שהותרה לו טומאה ידועה אינו דין
שהותרה לו טומאת הההוה. וא"ת וימנא דיו מה טומאה ידועה
לא הותרה אלא היכא דלא אפשר ה"ר טומאת הההוה וי"ל דעדיפא
פריך אפילו לר' טרפון דלית ליה דיו היכא דמיפריך ק"ו (בב"ד ד' כה). א'
לריש

בשני שלה ואחר כך ראתה אינה אוכלת
ופטורה מלעשות פסח שני מ"ט לאו משום
דמרצה ציין אמרי לא משום דקסבר ר' יוסי
מכאן ולהבא היא מטמאה (והתניא רבי יוסי
אומר זב בעל שתי ראיות ששחטו וזרקו עליו
בשביעי שלו ואחר כך ראה וכן שומרת יום
כנגד יום ששחטו וזרקו עליה בשני שלה
ואחר כך ראתה ה"ה יוסי אלו מטמאין משכב
ומושב למפרע ופטורים מלעשות פסח שני
אמרי מאי למפרע מדרבנן ואף רבי אושעיא
סבר מטמא למפרע מדרבנן (והתניא רבי
אושעיא אומר אבל זב שראה בשביעי שלו
סותר את שלפניו וא"ל רבי יוחנן לא יסתור
אלא יומא ממה נפשך אי קסבר למפרע הוא
מטמא אפילו כולוהו נסתור אי קסבר מכאן
ולהבא הוא מטמא יומא נמי לא נסתור אלא
אימא לא יסתור ולא יומא וא"ל רבי יוסי קאי
כוותך והא רבי יוסי אומר מטמאין משכב
ומושב למפרע אלא לאו שמע מינה מטמא
למפרע מדרבנן ש"מ ולר' יוסי השתא דאמר
מכאן ולהבא הוא מטמא [למח' בלבד]
למעוטי מאי נפשוט מינה דבכהן והותרה לו
טומאת הההוה אמרי לעולם בבעלים ובפסח
וקסבר א"י שוחטין וזורקין על טמא שרץ
ואיצטרך למעוטי אלא לרבי יוסי זבה גמורה
היכי משכחת לה בשופעת אי בעית אימא
כגון שראתה כל שני בין השמשות בעי רב
יוסף כהן המרצה בתמיד הותרה לו טומאת
הההוה או לא אם תמצא לומר כהן המרצה
בקרבתיהוה (של נזיר ועושה פסח) הותרה
לו טומאת הההוה כהן המרצה בתמיד מאי
מי אמרין כי גמירי טומאת הההוה בפסח
בתמיד לא גמירי או דילמא יליף תמיד
מפסח אמר רבא ק"ו ומה במקום שלא
הותרה לו טומאה ידועה הותרה לו טומאת
הההוה מקום שהותרה לו טומאה ידועה
אינו
זבילה וזבנה שמרחה קודם היום שלא יעלה לה שימור תחלת יום
ג' וא"ת והא אמרין צברק צנות רומים (דה דף ג'ג). דכחות יוס
שפסקא סופרתו למינן שבעה הא רבי יוסי נמי סבר הכא סוף היום
ככולו וי"ל דלא אמר סוף היום ככולו בתחלת חשבון אלא דוקא צוק
חשבון כי הכא כגון זב בשביעי או שומרת יום כנגד יום שאין לה למנות
יומא' וסוף חשבון מסוף חשבון אית לן למילף ולא מתחלת חשבון
ואשכחן חילוק צין תחלת חשבון לסוף חשבון צפ"ק דר"ה (דף ז')
דנדה עולה לה סוף היום בתחלתו ואין תחלת היום עולה לה בצופה
אע"ג דהתם הוי איפכא מסכנתו":

אמר רבא ק"ו ב' מקום שהותרה לו טומאה ידועה אינו דין
שהותרה לו טומאת הההוה. וא"ת וימנא דיו מה טומאה ידועה
לא הותרה אלא היכא דלא אפשר ה"ר טומאת הההוה וי"ל דעדיפא
פריך אפילו לר' טרפון דלית ליה דיו היכא דמיפריך ק"ו (בב"ד ד' כה). א'
לריש

בשני שלה. עדיין ספק הוא שמא תראה יוס זה ויטורף עם אמתול
ותראה גם מחר והווי להו שלשה והווי לה זבה גמורה ואם לא תראה
תטורה לערב: אינה אכולה. שהרי צריכה להיות עוד מחר שומרת
יוס כנגד יוס: ופטורה מלעשות פסח שני. קס"ד כיון דשעת שמיטה
וזריקה ספק הוי מרצה לין מטומאת
התהום דזביה ואע"ג דלאיגלא מילתא
למפרע שנטמאה ודאי צוטמאת
התהום: מכאן ולהבא היא מטמאה.
שומרת יוס כנגד יוס שספרה קלת
היום וטבולה טורה מטומאה של
אמתול וכי הדר חזיא צו ציום מטמאה
מכאן ולהבא ותהיה מחר שומרת יוס
כנגד יוס הלכך צוריקה ושמיטה
טורה מעלייתה הו"ל. ורבנן פליגי
עליה ואמרי דכי חזיא איגלא מילתא
למפרע דזביה היא וחדל טומאה היא
ובשעת שמיטה ספק הו"ל וחיצת
בפסח שני. ולקמיה פריך ק"ו לרבי
יוסי כל חד וחד טומאה באנפי נפשיה
הוא היאך מצטרפים לזיבה לעשות
זבה גדולה: בעל שתי ראיות. דאילו
בעל ג' ראיות לא חזי למיכל לאורתא
עד שיצא קרבנותיו בח' ובשמיני נמי
לא מצי למינקט ומימני ואח"כ ראה
טומאה משכב ומושב למפרע דכיון
דלא מצינה ראשונה לשעה שא"ל
ראויה לקרנן הו"ל לה הך זיבה
אחריתי ומושב ומשכב שמתמול
לאחר טבילה ועד הנה טורח למפרע
אפילו טבל צו' שחרית: משכבות
ומושבות שלאחר טבילתו טמאין
שהרי סתר מניינו והרי הוא כמתחלתו
דמצי (ויקרא טו) וספר לו שבעת
ימים והרי איני. ומקדמתני ששומרת
יוס למפרע אלמא נמי למפרע
מטמאה ואפ"ה פטר לה מפסח שני
ש"מ טעמא משום דטומאת הההוה
הוי. ומשכבות ומושבות רבותא נקט
לכו מפני שהן אז הטומאה לטמא
אדם וזבנה זה אז חלוק משאר
טמאין: ומדרבנן. וזב מדאורייתא לא
מטמאה אלא מכאן ולהבא לא חז
צו' ולא שומרת יוס בשני דמקצת
יוס עולה להן לספירתן הילכך לגבי
פסח טורחין מעליה הו"ל אצל הרואה
זב כו'. לא ידענא אחיכא קאי אצל:
סופר אם שלפניו. כל ספורין שספר
ורקין לספור ז' אחרינן וא"ל רבי יוחנן לא יספור אלא יומא. ויחזור
ויספור יוס או א'. הוינן אמילתיה דר' יוחנן מה נפשך אי למפרע מטמא
לזין מקצת היום עולה לו ולא נגמרה ספירתו: ונלוה נמי נספור.
דמצי"ב וספר לו ז' ימים לטירתו טורה אחת לכולן שלא תהיה טומאה
מפסקת צינייה צמס' נדה (דף ג'ג): ואם מנה לסירוגין כי הכא יסתור
יומו וישלימנו למחר נמצאת הפסקה צינייה: ואם מכאן ולהבא
מטמא. שעלתה לו מקצת היום וגמרו ספורין שלו: יומו נמי לא
נספור. אלא הרי הוא כראיה ראשונה של זיבה אחרת ואין זבה אלא
טומאת ערב ויטבול לערב ויטרהו דק"ל ראה ראשונה של זב קרי
בעלמא הוא צמס' נדה (דף ע"ב). אלא. ה"ק ר' יוחנן לא יסתור ולא
יומו כלומר אפילו יומו לפי שצבר עלתה לו מקצת היום ככולו ושלמו
ספורין שלו וי"ל מכלל זיבה: וא"ל. ר' אושעיא לרבי יוחנן: ר' יוסי
קאי כוותך. דס"ל נמי מכאן ולהבא הוא מטמא מדפטר ליה לעיל
מפסח שני אלמא קסבר ר' אושעיא למפרע דר' יוסי מדרבנן קאמר:
והא ר' יוסי כו'. מסקנא דמילתיה הוא ולא משום קשוי מייתי לה: השתא דאמר מכאן ולהבא מטמא
דקתי לעיל למעוטי מאי ע"כ למעוטי שרץ חוקמא ויבכהן כדאמר לעיל [פ]: דאילו בעלמא לא מהני שרץ וקאמר דטומאת הההוה דמת מיהא הותרה
לו: אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ. ואשמעינן דטומא' הההוה נמי דחיא ליה: היכי משכחת לה. כיון דאית ליה מקצת היום עולה לה לספירתה
ומכאן ולהבא מטמאה הו"ל כל יומא טומאה באנפי נפשה: בשופעת. כל שלשה רזופין דלא הוה לה מינעה כלל: אי נמי ברואה שני צפ"ש. דכל
תחלת הימים היו צוטמאה דאין כחן ספירה כלל. ובשני צין השמשות סגי דאיכא טומאה ג'. ימים רזופין כגון צה"ש של ע"ש יש כחן סוף ערב שבת
ותחלת שבת וצין השמשות של מחר שהוא סוף השבת ותחלת א' בשבת הרי ג' ימים רזופין ואין כחן תחלת יוס טורה שיעלה לספירה ולפי
הדברים למ"ד מקצת היום ככולו תחלת הלילה עולה לספירה וא"ש עלות השחר מדאצטרך למנקט צין השמשות ולא נקט משכחת לה בצרואה
זבילות: צמסי. כל השנה ואליבא דמח' דאמר טומאה דחיה היא ציצור קבעי רב יוסף הכי אי איצטרך להדר אכהן טורה משום טומא' הההוה
אי לא ואליבא דמ"ד לקמן [פ]: דטומאת הההוה מרי צין גבי מיר ועושה פסח אפי' לכתחלה כגון שדוע לו לפני זריקה: קרבנותיהוה. דמיר ועושה
פסח: צמקום שלא הוסרה לו טומאה ידועה. כלל כגון מיר ועושה פסח שהן קרבנות יחיד: מקום שהוסרה לו טומאה ידועה. היכא דליכא טורחין:
אין

א) מיר טו: ג) יתכן
להיות דלמיר רב אושעיא
אכל ללא מנינו רב אושעיא
בצריכתא דהיה צ"ק על
פי שהו סדר צריכות
גם ר' יוחנן פסח לא
מוכר בצריכתא צמס' מקום
וקו הנה צגליון צמר
[טו: א] ג) נלעיל טו. וש"י.
ד) רש"ל מ"ז, א) ויקרא
[טו: א] ויטבול ויטרה לערב
רש"ש, ז) ויטע' חוסר'
נדה לג. ד"ה סופרתו ועד
שם ע"ל: ד"ה הרואה ומו'
מגילה כ: ד"ה ספירה
ומו' ר"ה י. ד"ה ע"ה ע"ה
ומקפוט מיר טו. ד"ה
זכא.

גליון הש"ס

גמ' וקסבר אין שוחטין
וזורקין: עין לקמן ג' ע"ה
מוס' ד"ה לא קשאי:

מוסף רש"י

בשני שלה. שכבר ראתה
ציום שמיני ועד שלא
ראתה ציום תשיעי שא"ל
שומרת כנגדו לידע אם
תראה בג' ימים ג' ראיות
וטמא זבה (נדר טו). אינה
אוכלת. כפסח דטמאה
היא ואע"ג דלחיה אכולת
פטורה מלעשות פסח שני
דלחית פסחים לא מעכבא
(טו). זב בעל שתי
ראיות. צין ציום אחד צו'
בשני ימים דמחזיקין הם
צ"ק (כד). תלה הההוה
את הוינן כחיות דמצי
וחת תהיה טומאתו צו',
ואם הוכה צימס, דמצי
ואת כי ציון זב נדה
ימים רביע, מיטעו יומ'
שניס רביע שלהה (נדר
טו). בשביעי שלו. שאין
צין זב רואה שמים לזאה
שלא אלא קרנן, בעל
ג' מונה ז' ומצי קרנן
ועל צ' מונה ז' ואינו
מצי קרנן, לכה נקט בעל
שתי ראיות ושומרת יוס
משום דלאו בני קרנן נינהו,
דעל הך דבני קרנן לא
מצי למשחט עליה בשביעי
משום דלא מצי אכלי פסח
בערב, דכפער קרנן דבני
לאחיי בשמיני מעכבת להו
דק"ל (צמות עד): היכא
כפרתו אולן קדקדס (נדר
טו).

מוסף תוספות

א. על טומאת הההוה
דריבה. מוס' שאין.
ב. דלא כסריא לן כ"י יוסי
אלא. שם. ג. דאי איכא
שימור מיהא יחייבי קרנן
הא שמה לא תראה עור.
שם. ד. כלומר שמתחלת
לראות שעה גדולה כמבוד
יוס ורואה עדי לילה. שם.
ה. משמע בהדיא דחזי
היום שבה שיעלה שימור
קרי"י. סו. ו. וינמיא זכר
כמותא אמרה לשפועתי.
מוס' נדה ע"ב. ד"ה הרואה
ו. וינמיא. בחיתולת
החשבוך, תחילת ספירת
זבחה, ולשם דראי אין לזני
למנות סוף היום ככולו.
מוס' שאין. ח. הבא אין
דין כלל ק"י. שם.